

NILS MATTSON:

”Skattepolitik. En introduktion”

Under många år användes Carsten Welinders bok ”Skattepolitik”, senare omarbetad till ”Skattetryck och skatteekonomi”, som introduktionsbok för studenter i såväl finansrätt som nationalekonomi. Efter Welinders frånfälle uppstod ett behov av att fylla luckan efter hans böcker. Nu har detta skett i form av Nils Mattsons bok *Skattepolitik. En introduktion* (Iustus förlag, Uppsala). Nils Mattson är professor i finansrätt vid Uppsala universitet. Boken behandlar översiktligt vårt nuvarande skatte- och socialavgiftssystem och är indelad i nio kapitel. Kapitel 1 innehåller en beskrivning av den offentliga sektorns omfattning. Kapitel 2 och 3 redogör för principer och teori bakom beskattningen och kapitel 4–9 redovisar de viktigaste skatternas uppbyggnad.

I kapitlet om den offentliga sektorn redogörs för såväl de offentliga inkomster som utgifternas sammansättning. Det innehåller också en diskussion om olika sätt att mäta sektorns storlek. Ett särskilt avsnitt ägnas inkomstskatten. Här visas på ett tydligt sätt de olika inkomstslagens relativa betydelse för denna skatt. Dessutom understryks de juridiska personernas numera ringa andel av det totala skatteuttaget. Slutligen redovisas utvecklingen över tiden och jämförs med den i andra

OECD-länder. Intrycket av redogörelsen är att man får en god översikt av den offentliga sektorns omfång och struktur.

Kapitel 2, ”Skattefördelning och inkomstfördelning”, inleds med en diskussion om intresseprincipens innebörd. Slutsatsen är att principen inte ger någon vägledning i praktiken om vem som skall stå för kostnaderna för den offentliga konsumtionen. Någon annan metod måste därför tillgripas. Detta leder till en diskussion om skatteförmågeprincipen och dess problem.

Kapitlet tar också upp inkomstfördelningen före och efter skatt. En utgångspunkt tycks vara att i en marknadsstyrd ekonomi är det nödvändigt med omfördelning eftersom det ekonomiska utfallet tenderar att missgynna ”svaga” grupper. Inkomstskattesystemet påstås klara denna uppgift till skillnad från förmögenhetsskatten. Den sistnämnda kan möjligen utgöra ett instrument för utjämning av förmögenhetsmassan genom att ta från de rika utan att ge till de fattiga.

Som läsare efterlyser man här en något vidare diskussion om *varför* en omfördelning är önskvärd. Dessutom kan det finnas skäl att ifrågasätta huruvida inkomstskattesystemet verkligen innebär en omfördelning *mellan* hushåll. Vissa

studier tyder snarare på att det i huvudsak rör sig om överföringar *inom* hushåll mellan olika tidsperioder, (Hansson-Norrman [1985]).

Kapitel 3 behandlar skatteincidensen och är en utmärkt genomgång av olika skatters övervältring. Såväl inkomstskatt, bolagsskatt, konsumtionsskatt, arbetsgi-
varavgifter som kapital skatter analyseras.

De följande två kapitlen behandlar inkomstskatten dels för fysiska personer (kap 4), dels för bolag (kap 5). Kapitel 6 tar upp konsumtionsskatter, kapitel 7 socialavgifter och de resterande två behandlar förmögenhetsbeskattningen respektive arvs- och gåvoskatten.

Gemensamt för dessa kapitel är att de ger en god överblick över vårt nuvarande system. Författaren visar prov på att – trots sin ingående kännedom om systemet – kunna behandla det på ett överskådligt och lättläst sätt. Dessutom diskuteras genomgående alternativ till den nuvarande utformningen, vilket gör boken attraktiv för samhällsdebattörer i allmänhet.

Innehållsmässigt skulle man möjligen vilja ha en utvidgad diskussion om de olika skatternas tänkbara verkningar på arbetsutbud, sparande och annan anpassning i hushållens och företagens beteende.

Tillsammans med boken *Skatter*, som innehåller en samling artiklar i Ekonomisk Debatt det senaste årtiondet, ger Nils Mattsons bok en mycket god introduktion i ämnet skattepolitik.

Erik Norrman,
Nationalekonomiska institutionen,
Lunds Universitet

Referenser

- Hansson, I. & Norrman, E. [1985] "Fördelningseffekter av inkomstskatt och utgiftsskatt", Nationalekonomiska institutionen, Lunds Universitet
Jonung, L., (red.) [1982] *Ekonomi under debatt: Skatter*. Liber, Malmö
Welinder, C., [1979] *Skattetryck och skatteekonomi*. Liber, Lund.